

БЪЛГАРСКИ ЗАПАДЪ

Брой 3

Пиротъ 11. 4. 1942 г.

Ратува за цѣлостното културно, стопанско и народноостно
издигане на Българския западъ

Редакторъ — КАРАНЪ ДОНЧЕВЪ

Год 1

МАЛКИ РАЗКАЗИ

1. Братя

Колко години бѣха изминали откакто не бѣха се виждали? . .

Десетъ, петнадесетъ, или.. повече...?

Не, не си спомнятъ и двамата. . . Но тѣ знаятъ — О, това никога не се забравя — че една безоблачна студена нощъ по-малкиятъ, Пандо, подгоненъ отъ сръбската властъ забѣгна въ България.

И защо? Че бѣше заявилъ смѣло и открито:

— Българинъ съмъ.. На, бийте, убийте ме, такъвъ съмъ.. и такъвъ ще си остана.

После на два пжти стреляха по-дло отъ засада по него и насмалко щѣха да го убиятъ. Куршумътъ само подраска дѣвия му кракъ надъ колѣното и — голкозъ. Укри се. И по-късно прехвърли границата

Другиятъ, Николе, го влачиха за това по участъци и затвори, биха го съ тояги до смъртъ, унижаваха го до безчовѣчностъ. И все пакъ

остана живъ. И като видѣха, че нѣма никаква вина, пуснаха го на свобода. . .

Сега двамата сж седнали подъ стрѣхата на бащиния домъ съвсемъ близо единъ срещу другъ и съ явно, мълчаливо любопитство се разучаватъ. Какви ли разрушения е направило времето по тѣхъ? . .

Ето, на Пандо, макаръ и да е само на трийсетъ и петъ години, сж побѣлѣли коситѣ му съвсемъ, а на другия — опаднали зжбитѣ и ситни бръчици — отъ ижжитѣ и боя въ затвора-грозно сж наскли лицето.

Но усмивката на единия и на другия не се е промѣнила. Останала е аса сжщата — блага, добра, подкупваща. Тя изтиква съвсемъ незабелязано на открито любовта имъ, която извира нѣжиде изъ дълбочинитѣ въ душата. И ги свързва.

Усмивката и кръвта на двама братя!

Презъ една лѣтна нощъ Димче вижда поразително ясно въ сѣня си, какъ една невидима ржка бавно смѣква отъ кръста на високата камбанария грцкото знаме и на негово мѣсто забива нашето — свято трицѣтнo българско знаме.

И го оставя да се развѣва и плющи като камшикъ отъ силния бѣломорски вѣтръ.

Обзетъ отъ неудържимата радостъ и желанието да го покаже и на другитѣ отъ селото, Димче плѣска съ ржце, провиква се:

— Брака, ето го..! — и се пробужда.

Дълго размисля той върху чудноватия пророчески сѣнь и накрая, за да не го забравя, още на сутринята го записва въ една сива ученическа тедрадка. По-късно, случи се така, че властитѣ заловиха написаното и следъ краткъ разпитъ го изпратиха на заточение изъ пуститѣ острови на Егех.

Минаха години и инозина отъ заточеницитѣ загинаха така жестоко и мъченически, само поради това, че бѣха се родили българи.

Но Димче оцелъ. Върна се въ родното си село — вече остарѣлъ, съсипанъ.

Наскоро следъ неговото завръщане, съвсемъ неочаквано, отъ нѣкжде долитнаха много стоманени птици и набързо като вихъръ помѣтоха насъбралата се мърша гръцка зганъ. Така се очисти земята ни отъ мръснитѣ натрапници.

На другия день още при изгрѣвъ слънце нашъ Димче гледа, какъ на камбанарията се дига тържествено святото трицѣтно българско знаме.

— О, Господи! — кръсти се той многократно и плаче. А заедно съ него отъ умиление и радостъ плачатъ и околнитѣ.

— Казахъ ли ви братя, че е било пророчески съни!

3. Бугаритѣ

Въ с. К. сега временно окупирано отъ германцитѣ, пристига за малко съ методицкитѣ-куриеръ българинъ съ особена поръчка. И търси човѣкъ, който да предаде едно важно писмо до неговъ познатъ. Хората го отбѣгватъ, че още административната властъ е въ гръцки

ржце. Озърта се неспокойно наоколо куриера дигналъ чарнитѣ очила на челете си, и на площада спира една старица — скромно, бедно облечена въ износена македонска носия. Забрадката до толкова е покрила лицето ѝ, че само тъмно маслиненитѣ очички и островърхия ѝ носъ се показватъ. Куриерътъ ѝ обяснява на кжсо съ думи и ржце въ какво се състои работата.

— Познавамъ ли го? — я пита накрая.

— Защо?

— Да му предадешъ това писмо още довечера. . . и те лично. . . сама.

Старицата взема смѣло писмото, позавърта го нѣколко пѣти въ една-та си ржка, после въ другата, сякашъ искаше да проникне въ него и съ пламнали очи го пита:

— Ами, кете моламъ, да ми кажешъ, кога ќе дойдатъ нашитѣ брая. . . войската и сите тамо. . .

— Къ дойдатъ, ќе дойдатъ! . . . Ти само гледай писмото навреме да предадешъ.

— Арно! — нѣкакси по-детски унесено и припирано пробѣри тя,

кимва одобрително съ глава и тихо безшумно отминава съ боситѣ си крака.

Веднага нѣколко души гръцки жандарми я заграждатъ. Поискватъ ѝ писмото.

И като виждатъ, че нищо опасно не носи, предаватъ ѝ го. Но продължаватъ да я следятъ, като нея изпускатъ отъ очи. Старицата не имъ обръща внимание. Тя се спира, замигъ, поглежда надолу коточе нѣщо е загубила въ прѣста и хукна, до колкото ѝ позволяватъ годинитѣ, обратно при куриера.

И го попита отдалече:

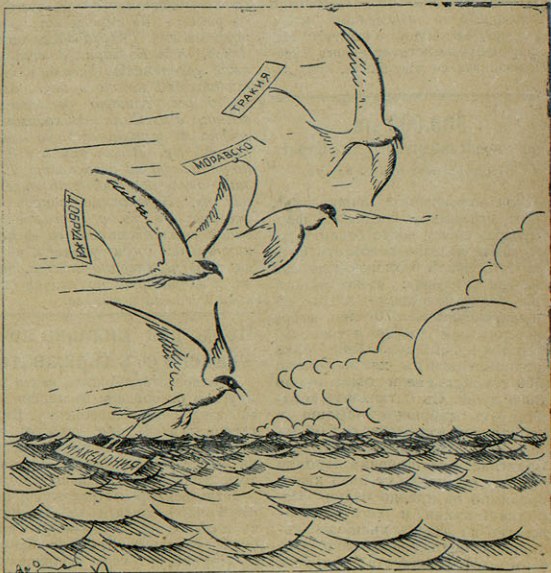
— Защо бре, ти не ми каза, кога ќе дойдатъ нашитѣ. . . бугари. . . бугаритѣ кога ќе дойдатъ?

— Къ дойдатъ, ќе дойдатъ! — и следъ като малко размисля. — Идатъ, идатъ. — казва високо и самоуверено той.

— А, така те сакъмъ. . . Да си ми живъ и здравъ. . . оти ми стопли сърдцето! — и се кръсти тя бързо, доволна и щаслива, че ще види отново още веднажъ български войникъ, българска властъ.

Панчо Михайловъ

ИЗВЕСТИТЕЛИТЪ НА НАШАТА РАДОСТЪ

И надъ българската земя прелетѣха чайкитѣ на свободата